

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

DESIGNING THE EVALUATION OF AN ADULT PRIMARY SCHOOL IN A PRISON

Δήμητρα Μπουσίου, Κοινωνική Λειτουργός MSc, Υπ. Διδασκτορίσσα, Εκπαιδύτρια Ενηλίκων, Ευπραξία Ντελή, Κοινωνική Λειτουργός MSc, Υπ. Διδασκτορίσσα, Εκπαιδύτρια Ενηλίκων & Νικόλαος Τσικνής, ΠΕ Σωφρονιστικού Ενηλίκων, Εκπαιδευτής Ενηλίκων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη αυτή παρουσιάζει το σχεδιασμό της αξιολόγησης ενός Δημοτικού Σχολείου Ενηλίκων σε ένα Σωφρονιστικό Κατάστημα αντρών κρατουμένων. Στην παρέμβαση αυτή προτείνεται ο συνδυασμός δύο ειδών αξιολόγησης, η εκ των προτέρων και η ανακεφαλαιωτική αξιολόγηση, που θα λάβει μετά το πέρας του σχολικού έτους. Αναντίρρητα, είναι πολύ σημαντικό ο αξιολογητής, να μπορέσει, με αυτοκριτική διάθεση να παρουσιάσει τον βαθμό επίτευξης των στόχων, τις διαφωνίες, τις συγκρούσεις, την κατανομή της εξουσίας που υπήρξε και το αν τελικά μέσα από τις δράσεις αυτές καλύφθηκε μέρος των πραγματικών αναγκών. Αυτή η διαδικασία θα συνέβαλλε ουσιαστικά σε ορθές πολιτικές επιλογές αλλά και σε επιτυχημένες παρεμβάσεις, όσον αφορά την δια βίου εκπαίδευση των ενηλίκων κρατουμένων. Είναι κοινώς αποδεκτό, ότι η φυλακή αποτελεί έναν χώρο αυστηρό και περιορισμένο και οι κρατούμενοι συνήθως προέρχονται και θα ξαναεπιστρέψουν, σε ευάλωτους περιθωριοποιημένους πληθυσμούς, με ελλιπή εκπαίδευση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκπαίδευση των κρατουμένων αποτελεί ζητούμενο της σωφρονιστικής πολιτικής όπως και το άνοιγμα της φυλακής προς την κοινωνία. Ο Σωφρονιστικός Κώδικας και άλλοι ευρωπαϊκοί νόμοι και κανόνες, υπογραμμίζουν τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης και τονίζουν το ρόλο της στην επανένταξη του κρατουμένου μετά την αποφυλάκισή του και την πιθανότητα υποτροπής (Council of Europe, 1990). Η επιτυχία μιας δράσης ή μιας παρέμβασης, κρίνεται από τη θεσμοθέτηση και τη διατήρηση της κοινωνικής αλλαγής που έχει επιφέρει. Έτσι λοιπόν, η αξιολόγηση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έγκριση και τη βελτίωση προγραμμάτων αλλά και μια συστηματική τεχνική διαδικασία του κοινωνικού σχεδιασμού (Ιατρίδης, 2005). Από την αξιολόγηση διαπιστώνεται αν το εκάστοτε πρόγραμμα που σχεδιάστηκε ανταποκρίθηκε στους σκοπούς και τους στόχους που είχαν τεθεί. Επιπρόσθετα, σαν διαδικασία κριτικής εξέτασης ενός προγράμματος, μπορεί να οδηγήσει στην αναδιάρθρωση αυτού, αν εντοπιστούν αποκλίσεις (Κασιμάτη, 2002). Στην παρέμβαση αυτή προτείνεται ο συνδυασμός δύο ειδών αξιολόγησης. Η εκ των προτέρων που αξιολογούνται τα μέσα και οι πόροι και στην ανακεφαλαιωτική στην οποία εκτιμούνται τα αποτελέσματα (Ιατρίδης, 2005).

ΣΚΟΠΟΣ

Ο σκοπός της εν λόγω έρευνας αξιολόγησης είναι μια πρώτη συνολική εκτίμηση της λειτουργίας του σχολείου. Επιπλέον, να διαπιστωθεί εάν και σε ποιο βαθμό επιτυγχάνεται η εκπαιδευτική διαδικασία και ποιες οι επιδράσεις της στον κρατούμενο.

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Εκ των προτέρων έρευνας αξιολόγησης: Υπάρχει χώρος για την ίδρυση σχολείου; Επαρκούν οι οικονομικοί πόροι για την υλικοτεχνική υποδομή; Ποια η άποψη του σωφρονιστικού προσωπικού και του Διευθυντή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την ίδρυση του σχολείου;

Ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης: Ποια είναι η αντίληψη των κρατουμένων- μαθητών για τη λειτουργία του σχολείου; Ποια είναι η αντίληψη των εκπαιδευτικών και της διεύθυνσης, της φυλακής για τη λειτουργία του σχολείου; Επιτεύχθηκε το πρόγραμμα σπουδών; Επιτεύχθηκε η ατομική και κοινωνική ανάπτυξη των κρατουμένων; Επιτεύχθηκε ο σκοπός της λειτουργίας του σχολείου;

ΜΕΘΟΔΟΣ

Είδος έρευνας: Ποσοτική/Ποιοτική μέθοδος
Πληθυσμός- Δείγμα: Μέλη του Συμβουλίου της Φυλακής, Σωφρονιστικό Προσωπικό, ο Διευθυντής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι Εκπαιδευτικοί, οι μαθητές - κρατούμενοι
Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο- Ημιδομημένη Συνέντευξη- Έρευνα αρχείου

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Γενικά χαρακτηριστικά του σχολείου : Δημοτικό σχολείο σε Κατάστημα Κράτησης (1 τμήμα)

Γενικά χαρακτηριστικά του μαθητικού δυναμικού

Αναλφάβητοι Έλληνες κρατούμενοι και κρατούμενοι με ελάχιστες γραμματικές γνώσεις & Αλλοδαποί κρατούμενοι

Σύνολο μαθητών: 15 άτομα

Γενικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού: Δάσκαλοι από την κοινότητα (1 ή 2)

ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΤΟΜΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Κλίμα και Σχέσεις στο Σχολείο	<ul style="list-style-type: none">Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών- μαθητώνΣχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών – σωφρονιστικών υπαλλήλωνΣχέσεις μεταξύ των μαθητώνΣχέση της διοίκησης της φυλακής και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	Ημιδομημένες συνεντεύξεις	Δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης, συνεργασίας, ομαδικότητα, αποδοχή εκπαιδευτικών, αποδοχή της λειτουργίας του σχολείου, αντίληψη του έργου που επιτελείται.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΤΟΜΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Εφαρμογή προγράμματος σπουδών	Επίτευξη μαθησιακών στόχων	Ερωτηματολόγιο	Τήρηση προγράμματος ανά μάθημα, ύλη ανά γνωστικό αντικείμενο
Ποιότητα διδασκαλίας	Προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των κρατουμένων μαθητών	Ερωτηματολόγιο	Διδακτικές μέθοδοι, σχέδιο διδασκαλίας κ.α.
Οργάνωση της τάξης	Εφαρμογή παιδαγωγικών πρακτικών και αξιολόγησης των μαθητών	Ερωτηματολόγιο	Ανάπτυξη παιδαγωγικών σχέσεων, φάκελος μαθητή, ατομικές ή ομαδικές εργασίες κ.α.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΤΟΜΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Φοίτηση και διαρροή μαθητών	Παρακολούθηση της φοίτησης και της εκπαιδευτικής διαρροής	Παρουσιολόγιο	Ποσοστό τακτικής συμμετοχής, απουσίες, διακοπή του σχολείου.
Επίδοση και πρόοδος μαθητών	Παρακολούθηση των επιτευγμάτων των μαθητών	Τεστ	Βελτίωση, στασιμότητα.

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΚΤΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΟΜΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Ατομική	Γραμματισμός	Τεστ	Βελτίωση γνώσεων
Κοινωνική	Μείωση πειθαρχικών παραπτώματων εντός του Καταστήματος Μείωση της ποινής- πιο σύντομη αποφυλάκιση	Φάκελος κρατουμένου	Μείωση παραπτωμάτων και τιμωρίας, Μείωση του χρόνου εγκλεισμού

ΣΥΖΗΤΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πρόσβαση και η συμμετοχή στην εκπαίδευση, είναι στενά συνυφασμένη με την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης και με την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους. Άλλωστε, η αφύπνιση και η χειραφέτηση των ατόμων που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικά στρώματα, αποτελεί βασική αρχή της φιλοσοφίας και της στοχοθεσίας της εκπαίδευσης ενηλίκων στο 19^ο αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η αξιολόγηση της παρέμβασης και η λειτουργία ενός σχολείου ενηλίκων στη φυλακή, θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, στις αξίες τις κοινωνικής δικαιοσύνης και της συνηγορίας - προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδιαίτερα δε, στο δικαίωμα στην εκπαίδευση και στα αποτελέσματα αυτής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιατρίδης, Δ. (2005). Οργανισμοί κοινωνικής φροντίδας. Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής για ανάπτυξη. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
Κασιμάτη, Κ.(2002). Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση. Μέθοδοι και πρακτικές. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
Recommendation No. R(89) 12 Education in Prison. Council of Europe (1990). Adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 13th October 1989 and explanatory memorandum, 18-31 Strasbourg; Council of Europe.